

Historische Kring Maarssen

24e Jaargang no. 1, februari 1997

CAFE-RESTAURANT

„GEESBERGE”
aan de Vecht

MAARSSSEN

voor al
uw bruiloften en partijen

Michel en Cokky Heinsius
Zandpad 23 - Maarssen
Telefoon: 0346-561435

AANNEMERSBEDRIJF

BRINKHOF

- * Nieuwbouw
- * Verbouw
- * Onderhoud
- * Renovatie

Machinekade 6
MAARSSSEN

Tel.: 0346-561456
Fax: 0346-550579

**GEURTSSEN-
KOETSVELD**

- * assurantien
- * financieringen
- * hypotheke
- * leasen
- * pensioenen

Raadhuistraat 15
3603 AV Maarssen
Tel.: 0346-561680/567757

0346-569290

REO'S
STOFFENBOETIEK

kaatsbaan 32

HISTORISCHE KRING MAARSSSEN

Opgericht 11 september 1972, opgenomen in het verenigingenregister bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Utrecht en Omstreken onder nummer 40476918.

Bestuur: J.H. Sagel, voorzitter, B. Visschedijk, secretaris, Postbus 90, 3600 AB Maarssen, tel.: 0346-567596, Mevr. G.M. Willekes-van Putten, penningmeester, giro 2907376, H. Blaauw, Mevr. M.C. Hatzmann-Scheltema, Mevr. H. Pouderoyen, J. Kottman, B. de Ruiter en A. de Zwart.

Lid van verdienste: Mevr. J.G. Zwijns-Brink (20-02-84) en drs. W. Smits (10-02-94).

Erelid: N. van Tricht (10-02-94), Mevr. A.H. Hogenhout-Hofman (09-02-95).

Redactie: K.E. Driehuys, Mevr. M.C. Hatzmann-Scheltema, Mevr. A.H. Hogenhout-Hofman, drs. J.W. Verhoef.

Redactie-adres: Mozartlaan 5, 3603 BD Maarssen, tel.: 0346-565471.

Lidmaatschap: De leden bepalen zelf op de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering de contributie voor het lopende jaar. Deze bedraagt thans f 21,- voor leden, f 15,- voor jeugdleden en het tweede en elk volgende lid op hetzelfde adres. Een tweede lidmaatschap, maar dan zonder periodiek is ook mogelijk en kost slechts f 10,-.

Voor meer informatie en eventueel aanmelden als lid van de Kring kunt u schrijven naar de Historische Kring Maarssen, Postbus 90, 3600 AB Maarssen, of contact opnemen met de ledenadministratie, Mevr. G.M. Willekes-van Putten, Bloemstede 51, 3608 TH Maarssen, tel.: 0346-573173.

Werkgroep archeologie: H. Blaauw, Bloemstede 193, 3608 TB Maarssen, tel.: 0346-562425.

Verkoop losse nummers: B. de Ruiter, Nic. Maesstraat 6, 3601 DR Maarssen, tel.: 0346-563599.
ISSN: 1384-0967

24e Jaargang no. 1, februari 1997

Verschijnt 4 x per jaar

Kringnieuws

Activiteiten ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Historische Kring Maarssen.

1. Lezing over Xanten op 10 april 1997.

Vooruitlopend op onze grote excursie van zaterdag 31 mei 1997 komt op 10 april Prof. Dr P.D.H. Leupen, hoogleraar middeleeuwse geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam, spreken over de Romeinse en latere geschiedenis van Elten, Xanten en Kalkar.

De banden met Utrecht en de Vechtstreek die er zijn geweest komen uitgebreid aan de orde. Verder wordt er aandacht besteed aan de vele bezienswaardigheden die er nu nog zijn.

2. Excursie op zaterdag 31 mei 1997.

Een grote excursie deze keer, waarbij we 's ochtends eerst de Stiftskerk in Elten bezoeken (na een koffiepauze). Vervolgens gaan we naar Xanten. We gebruiken daar de lunch en bekijken het Archeologische Park en de Domkerk. Daarna gaan we naar Kalkar om de St. Nicolaikerk te zien.

De gehele excursie staat onder de deskundige leiding van Prof. Leupen.

De prijs van deze excursie staat nog niet definitief vast, maar voor leden gaat het minder dan zestig gulden kosten, inclusief koffie, lunch en entreekosten!

3. Lezing op donderdag 11 september 1997

Op deze zeer speciale avond houdt de heer Bloemendaal weer een lezing over Maarssen. Deze keer, in verband met het feestelijke tintje, dat wij aan deze avond willen geven, alleen bestemd voor leden of mensen, die ter plekke lid willen worden.

4. Zaterdag 13 september 1997

Op deze dag, tevens Open Monumentendag, houdt de Historische Kring Maarssen een grote manifestatie in 't Zand in Maarssen. We mogen nog niet verklappen wat het precies is, omdat er nog onderhandelingen lopen met enkele deskundigen. Het wordt in ieder geval iets bijzonders, voor zowel leden als niet-leden.

We proberen de Open Monumentendag zo te laten organiseren dat vanuit 't Zand alle monumenten bezocht kunnen worden.

Revolutie in de Vechtstreek!

Onder deze titel houdt Dr R.E. de Bruin een lezing, na de pauze van de jaarlijkse algemene ledenvergadering op 20 februari 1997. Renger de Bruin is in 1986 gepromoveerd op *Burgers op het kussen. Volksoeveriniteit en bestuurssamenstelling in de stad Utrecht 1795-1813*. Hij is nu conservator stadsgeschiedenis bij het Centraal Museum in Utrecht. Zijn lezing zal gaan over de revolutionaire periode van 1780 tot 1813; wat veranderde op het platteland en hoe ging dat in zijn werk. Ook in Maarssen en omgeving woedde de revolutie en vonden schermutselingen plaats tussen prinsgezinden en patriotten, tussen Pruisische en Franse troepen. Vele nu vanzelfsprekende zaken vinden hun oorsprong in de Franse tijd, zoals het begrip gemeente of de burgerlijke stand. Dit interessante onderwerp wordt door een deskundige en onderhoudende spreker uit de doeken gedaan, na het huishoudelijk gedeelte van de jaarlijkse algemene ledenvergadering op 20 februari a.s. om 20.00 uur in de Open Hof.

Geschiedenis van de provincie Utrecht

In het najaar van 1997 verschijnt in het kader van de Stichtse Historische reeks een driedelige uitgave met een volledig overzicht van de geschiedenis van onze provincie, van prehistorie tot heden. Een team van deskundige auteurs werkt al geruime tijd aan dit boek, dat ruim duizend pagina's gaat tellen en dat rijk geïllustreerd zal zijn.

Een van de auteurs is Dr R.E. de Bruin, conservator stadsgeschiedenis bij het Centraal Museum in Utrecht. Hij komt op 20 februari 1997 een lezing houden voor de Historische Kring: zie daarvoor de convocatie van de vergadering van 20 februari.

De verkoopprijs van deze *Geschiedenis van de provincie Utrecht* bedraagt f 350,- per set. Bij voorintekening is de prijs f 275,-, waarvan f 95,- bij inschrijving en f 180,- bij aflevering. Op de ledenvergadering van 20 februari zullen folders met intekenformulieren klaar liggen.

Cursus lokale en regionale geschiedenis

De Stichting Stichtse Geschiedenis en het Rijksarchief Utrecht organiseren een cursus voor mensen die belangstelling hebben voor de geschiedenis van hun eigen plaats en die ervaring willen opdoen met het zelf uitvoeren van historisch onderzoek. Voorkennis is niet vereist. De cursus wordt gehouden op zes woensdagavonden vanaf 5 maart 1997, de kosten bedragen f 90,- inclusief syllabus. Informatie en opgave bij de SSG, Mariaplaats 23, 3511 LK Utrecht; tel. 030-2343880.

Cursus 'Bronnen in het Rijksarchief'

Het Rijksarchief Utrecht beschikt over een uiteenlopende verzameling bronnen, waarvan een aantal in een cursus op vier zaterdagochtenden historisch worden ingeleid en toegelicht. Er wordt informatie verstrekt over de inventarissen, de inhoud en de bronnen, de aanwezige toegangen en de inleiding. Enige ervaring is gewenst. De cursus vindt plaats op 8, 15 en 23 maart en 5 april 1997. Kosten f 65,- inclusief koffie en syllabus. Informatie en opgave bij de SSG, adres zie boven.

Cursus Veldnamenonderzoek

Hooibroek, IJsselveld, Voermans Weide zijn willekeurige namen, die te vinden zijn op een kaart van de provincie Utrecht. De cursus Veldnamenonderzoek wordt georganiseerd door de Stichting Stichtse Geschiedenis voor mensen die onderzoek willen doen naar dit soort veldnamen in hun omgeving. Er zal worden ingegaan op Inventarisatiemethoden, het vinden van bronnen, het gebruik van kaarten en kadastragegevens en de mogelijkheden om uw bevindingen te publiceren. Eerdere ervaring met historisch onderzoek is niet nodig.

De cursus vindt plaats op vier maandagavonden. De data zijn 17 en 24 maart, 7 en 28 april 1997. De kosten zijn f 65,- inclusief koffie en syllabus. Informatie en opgave bij SSG, adres zie boven.

Boek en tentoonstelling over 800 jaar Utrechtse raad

Tot 18 februari 1997 is in het Centraal Museum in Utrecht een kleine tentoonstelling, 'Heren van de Raad'. Daarin zijn een aantal geschilderde portretten te zien van Utrechtse magistraten. Organisator van deze tentoonstelling is Dr R.E. de Bruin, dezelfde die op 20 februari a.s. een lezing komt houden voor de Historische Kring Maarssen. Hij is ook mede-auteur van het boek *aan het hoofd der gemeente staat een raad*, dat verschijnt ter gelegenheid van het (enigszins betwist!) achthonderdjarige bestaan van de Utrechtse gemeenteraad. Het boek is verkrijgbaar bij het Centraal Museum en bij de boekhandel.

Historische Kring Maarssen officieel erkend

Door de inspecteur van de Belastingdienst/Registratie en successie zijn wij onlangs erkend als instelling bedoeld in artikel 24 lid 4 van de successiewet 1956. Daarvoor werd onderzocht of wij een algemeen nut beogende instelling zijn en of ons beheer (financieel en anderszins) goed is. Dit bleek het geval.

Daarom kunt U er zeker van zijn dat uw giften aan de Historische Kring aftrekbaar zijn van de belasting. Voor ons betekent het een gunstige regeling bij het successierecht dat we zouden moeten betalen bij grotere schenkingen.

Vanaf nu kunt u dus met een gerust hart grotere bedragen schenken aan de Historische Kring, al dan niet per testament! Dat ze goed besteed worden wist u uiteraard al lang.

Benno Visschedijk, secretaris

Bij de Voorplaat en de Nieuwjaarsgroet

Aangezien de nieuwjaarsgroet van 1932 van de 'aschman' W.H. Hoevers ondermeer vermeldt dat de Kaatsbaan in de voorgaande jaren trottoirs kreeg, leek het mij aardig dit komende jaar als voorplaat van ons periodiek een prentbriefkaart te gebruiken van de Kaatsbaan, nog zonder trottoirs. Ik sla dan twee vliegen in een klap, Maarssen en Maarsseveen op één plaatje.

De grens van deze twee gemeenten liep namelijk over het midden van de Kaatsbaan. Rechts lag Maarssen, links Maarsseveen.

Deze prentbriefkaart is een uitgave van de weduwe Broekman, die in de Breedstraat, vlak bij de brug, een winkeltje had. In mijn herinnering verkocht ze naast kaarten, ook tabak, snuif en sigaren en heiligenbeeldjes. Van deze kaart is nog een zelfde exemplaar in omloop, maar dan met meer personen erop. De voorplaat is een herdruk van een oudere kaart. Het origineel zal van omstreeks 1900 zijn geweest.

Op de kaart ziet men wel een bakkerskar, waarmee de bakker het brood bij zijn klanten bezorgde en een platte kruiwagen, vaak gebruikt voor het vervoeren van turf. De kruiwagen zal vermoedelijk door de bakker van de hoek zijn gebruikt voor de turf voor zijn oven. Het leuke uitbouwetje, dat bij de bakker dienst deed als etalage, is het enige in zijn soort, dat nu nog in Maarssen te vinden is (tegenwoordig

NIEUWJAARSGROET

van den Aschman W. H. HOEVERS,
aan de ingezetenen van Maarssen en Maarsseveen
op 1 JANUARI 1932

't Is alweer Sylvester-avond! De laatste dag van 't oude jaar.
In elk huis zit de familie weer gezellig bij elkaar.
Warme wijn of oliebolletjes, bruine koeken met kaneel!
Van deez' Oudejaars-tractatie krijgt een ieder weer zijn deel.
Maar toch komt ook op deez' avond de herinnering voor den
[geest]

Hoe het afgelopen tijdperk voor ons allen is geweest.
Tevreden zal wel niemand wezen over het verstreken jaar,
Iedereen spreekt van malaise, van kapitalist tot bedelaar.
Werkloosheid, burgeroorlog, ondermijning van 't gezag,
Zware geldelijke offers zijn aan de orde van den dag.
Kranten staan vol van berichten over diefstal, roof en moord
Branden, Auto-ongelukken, werkstaking en zoo voort.
Was het niet voor mijn effecten, ik keek heusch geen krant

[meer in,
Want wat daarin staat te lezen verheft niet 's menschen hart en zin.
Het meeste trof mij nog de tijding, die uit Indië tot ons kwam,
De ramp die aan drie koene mannen het jonge leven plots benam!
Ver van huis, van vrouw en kind ren vielen z' als offers van

[hun plicht,
Met hoop op behouden thuiskomst, 't oog op 't Vaderland
[gericht!
Helaas! het heeft niet mogen wezen, maar ik zeg met luider stem:

Met hoop op behouden thuiskomst, 't oog op 't Vaderland
 [gericht!
 Helaas! het heeft niet mogen wezen, maar ik zeg met luider stem:
 Eer en hulde aan die Dapp'eren! Helden van de K. L. M.!
 Maar komaan niet langer kniezen over al wat is gebeurd,
 't Geeft je ook al drommels weinig of j' er kort of lang om treurt!
 Al loop je nu hier door de straten met een begrafenisgezicht,
 Geloof me vrij, door leelijk kijken worden zorgen niet verlicht.
 Wij zullen maar het beste hopen, misschien valt het nog al mee,
 Dank zij Prinses Juliana is er een Crisis-Comité.
 En er zijn nog goede mensen, waar men niet vergeefs op bouwt,
 De Kininefabriek gaf gretig voor brand een flinke zending hout!
 In 't vorig jaar zijn wij in Maarssen er niet op achteruit gegaan,
 Wie dat soms niet wil gelooven ziet de Kaatsbaan maar eens aan!
 Hekjes, stoepjes zijn verdwenen, 't is compleet een Boulevard,
 Wie had dat ooit kunnen denken? Op de Kaatsbaan een trottoir!
 De Brandweer is nog goed in orde, had het ook niet bijster druk,
 Behoeft weinig uit te rukken en dat noem ik een geluk.
 Om rust en orde te bewaren, voor openbare veiligheid
 Is het aantal Cerberussen weer met één stuks uitgebreid.
 IJverig zal men voor ons waken, want hoe of 't dit jaar ook gaat,
 Rustig kunnen wij thans slapen. De Politie is paraat!
 Welaan dan Burgers van Maarssen, Maarssebroek en Maarsseveen,
 'k Wensch dat 1932 in voorspoed vliede voor U heen!
 Aan Burgemeester en Raadsleden, aan de Geest'lijke Overheid
 Godes Zegen op Uw werken in deez' moeilijken tijd!
 Moge werkloosheid wijken, welvaart kome over 't land!
 Tot heil van armen en van rijken, voor arbeider en Middenstand!
 Ik wensch, dat het U allen goed ga met geheel Uw huisgezin,
 Denkt maar aan het oude liedje: Houdt er flink den moed maar in!
 Één zaak zou 'k nog willen wenschen en dat is ('t komt soms
 van pas)
 Dat in ons dorp ook des Zondag's geneeskundige hulp aanwezig
 [was.
 Elders hebben de Doktoren toch een beurtdienst ingesteld
 En wordt dit dan ook geregeld in het plaatselijk blad vermeld.
 Dit zou een gerustheid geven (een ongeluk komt onverwacht)
 Uit aller naam zij de Doktoren bij voorbaat dank hiervoor
 [gebracht!
 Nogmaals voorspoed, rijke zegen zij dan voor U weggelegd!
 Veel geluk op al Uwe wegen! Nu is 't uit, Ik heb gezegd!

*(Met goedkeuring en toestemming van den EdelAchtb.
 Heer Burgemeester van Maarssen en Maarsseveen).*

.....
 Schullerman's Drukkerij. Maarssen. Tel. 36

Boekhandel Bouwman). Vroeger was er ook een bij bakker Peters op de Langegracht nr. 24. Het is nu helaas verdwenen.

De nieuwjaarsgroet lezende viel het mij op dat de problemen, die er toen waren, ook nu in een soortgelijk gedicht zouden kunnen worden vermeld. De wens van de 'aschman' van een beurtdienst op zondag van de doktoren is, in de loop der jaren, al wel vervuld.

A.H. Hogenhout-Hofman

Kringkroniek

Lezing over de Monumentenwacht

Op 21 november j.l. hield Peter van den Hoek, medewerker van de Monumentenwacht, een lezing met dia's over het werk van zijn organisatie. Zo'n vijftig aanwezigen zagen eerst een serie afbeeldingen van historisch interessante panden, waaronder vele in Maarssen. Vervolgens liet hij zien wat er aan oude gebouwen kan rotten, scheuren, schimmelen, verzakken of kan verknoeid worden. Het was duidelijk dat de spreker hier in zijn element kwam. Vooral het beschadigd houtwerk trok ieders belangstelling; grote houtblokken aangevreten door boktor en houtworm of aangetast door schimmel illustreerden zijn verhaal.

Rectificatie

Naar aanleiding van een artikel in ons Periodiek van augustus 1996, nr.3, 23e jaargang, ontvingen wij van de heer J.H.H. Heuschen een reactie. Hij maakte ons attent op het ten onrechte gebruiken van de naam Amsterdamse Kininefabriek, in het artikel over Het Groene Kruis in Maarssen. De Kininefabriek heette toen Nederlandse Kininefabriek, afgekort NKF. Opgericht in 1904 te Maarssen. ACF, Amsterdamse Chemie Pharmacie werd het pas later. Na een fusie met de N.V. Amsterdamse Chininefabriek (opgericht in 1881) en de N.V. Bandoengse Kininefabriek (opgericht te Bandoeng 1896).

Kantoor van de VVV/ANWB open in Maarssen

Zonder veel publiciteit is in oktober j.l. in 't Zand, Harmonieplein in Maarssen-dorp, een gecombineerd kantoor geopend van de VVV en de ANWB.

Het is de moeite waard om eens rond te kijken in de verzameling boeken en kaarten op toeristisch en cultuur-historisch gebied. Zowel van Nederland in het algemeen als van de Vechtstreek in het bijzonder is er van alles te vinden. Wij zagen onder meer aantrekkelijke wandel- en fietskaarten, schaal 1:40.000, van toeristisch interessante gebieden in Nederland. Verder boekjes, inclusief kaart, van de cultuurhistorische fietsroutes in het gebied rond Maarssen. Er zijn er vier: de Utrechtse Heuvelrug-Noord en Eemland, de Utrechtse Heuvelrug-Zuid en de Gelderse Vallei, het Utrechtse Veenweidegebied en tenslotte de Hollandse Waterlinie.

Het kantoor is open op maandag-vrijdag van 9.30-17.00 uur en op zaterdag van 10.00-14.00 uur.

Archief Hoogheemraadschap

Per 1 januari 1997 fuseren een aantal waterschappen en zuiveringsschappen tot het hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht. Alle historische archieven komen, voorlopig voor een jaar of drie, in het streekarchief voor het Gooi en de Vechtstreek. Bezoekadres: Oude Enghweg 23, Hilversum; tel. 035-6292646. Openingstijden: maandag-vrijdag van 13.00-17.00 uur.

Boerenvaartuigen uit vroeger tijd

Zijn er onder de leden van de Historische Kring mensen die wat weten van vaartuigen die de boeren in de Vechtstreek vroeger gebruikten? Iemand die bezig is met onderzoek daarnaar vroeg ons dit. Graag reacties naar de heer Schutte, tel 0592-541399.

R.K. Kerk aan de Breedstraat in het licht

U kunt het niet missen: sinds een paar maanden staat de meer dan honderd jaar oude R.K. Kerk aan de Breedstraat in 'floodlight'. De Stichting Verlicht Dorpsgezicht heeft daarmee de eerste fase van haar doelstelling bereikt. Uiteraard heeft de HKM dit streven gesteund.

De volgende stap is het verlichten van de N.H. Kerk aan de Kerkweg. U zult er nog wel van horen!

Bibliotheek : Nieuwe aanwinsten

Monumenten in Nederland : Utrecht. Dit is het eerste deel van een reeks boeken die wordt uitgegeven door Waanders, Zwolle in samenwerking met de Rijksdienst voor de Monumentenzorg. Er wordt

per provincie een overzicht gegeven van alle cultuurhistorisch waardevolle monumenten in Nederland. Naast de oudere bouwkunst wordt ook aan de bouwkunst uit de periode 1850-1940 ruim aandacht besteed. Per dorp of stad wordt een overzicht van de bebouwde omgeving gegeven. Ook de geschiedkundige en architectuur-historische aspecten worden uitvoerig belicht. Het boek bevat vele oude en nieuwe foto's, alleen in zwart-wit.

De Vecht, Jac.P. Thijsse. Een heruitgave van het album dat in 1915 werd geschreven en waarvan men de plaatjes kon sparen bij Verkade. Het boek is juist nu weer actueel, omdat in 1996 het 'Res-tauratieplan voor de Vecht' tot stand is gekomen, dat ondermeer beoogt, de Vecht in haar oude glorie te herstellen. Achterin het boek, waarin de plaatjes nu gedrukt zijn, is een katern opgenomen dat routesuggesties voor wandelingen bevat en achtergrond informatie omtrent de plannen, die er zijn om de cultuurhistorische, landschappelijke en ecologische waarde van de Vecht te behouden.

Wat hebben predikant Jodocus van Lodenstein (1620-1677), eigenaar van zijdefabriek en buiten-plaats 'Zijdebaleen' David van Mollem (1670-1746) en oprichtster van een fonds voor de armen Maria van Palleas (1587-1664) gemeen, behalve dat ze ongeveer in dezelfde tijd geleefd hebben en er een straat naar hen] vernoemd is. Hun levensbeschrijving is, naast vele andere bekende en onbekende Utrechtse, opgetekend **Utrechtse biografieën 3**. Deze reeks, een project van de Gemeentelijke Archiefdienst Utrecht en de Vereniging Oud-Utrecht wordt uitgegeven door Boom, Broese Kemink en Spou. In dit deeltje wordt ook aandacht besteed aan Hermanus Hendrikus Kemink (1817-1861), mede-grondlegger van de uitgeverij en boekhandel.

Monumentenzorg, dynamiek in behoud is een gezamenlijke uitgave van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg en de SDU. Er wordt teruggeblikt op hetgeen de afgelopen tien jaar op dit gebied is gebeurd. Voorbeelden hiervan zijn: decentralisatie naar de gemeenten en start en ontwikkeling van de Open Monumentendag. Ook wordt gekeken naar de keuzes die voor de toekomst gemaakt moeten worden, b.v. het Monumenten Inventarisatie Project inzake bouwkunst uit de periode 1850-1940. Aan onderhoud, Monumentenwacht en de Bonte Knaagkever wordt ook ruimschoots aandacht besteed.

Archeologische Kroniek, Provincie Utrecht 1988-1989. Leden in Maarssendorp en Maarssenbroek hebben eenmalig een gratis exemplaar van deze kroniek ontvangen. Dit deel en de volgende delen, die nog moeten uitkomen zult u kunnen vinden in onze bibliotheek. De Archeologische Kroniek bevat een overzicht van alle vondsten en opgravingen die in de jaren 1988-1989 zijn gedaan in de provincie. Bovendien geeft de rijk geïllustreerde kroniek achtergrondinformatie en er zijn kaarten opgenomen met daarop de belangrijke vindplaatsen.

Deze boeken en nog veel meer interessante werken op het gebied van de geschiedenis, kunt u lenen in onze bibliotheek. Voor leden zijn hieraan geen kosten verbonden. Anderen betalen een statiegeld van f 25,- per boek. De bibliotheek bevindt zich in onze ruimten in Silversteyn, boven Museum Maarssen en is alleen na telefonische afspraak te bezoeken. Voor de woensdagmiddag kunt u zich in verbinding stellen met mevr. Broeksma, tel.660984, voor de avonden kunt u contact opnemen met mevr. Zevenbergen, tel.573929 of met mevr. De Ruiter, tel.563599.

Van de redactie

1. Het overnemen van artikelen zonder toestemming van de redactie is verboden.
 2. De inhoud van de artikelen is voor de verantwoording van de auteur.
 3. U kunt kopij voor het volgende nummer inleveren voor 30 maart 1997.
-

Het landgoed Ter Meer

deel 6

In deze zesde aflevering van Het landgoed Ter Meer na 1903, wil ik u, naar aanleiding van weer een nieuwe kaart die ik in het gemeentearchief vond, verder rondleiden in de nieuwe wijk Termeer. Boven deze kaart staat 'Plan voor de gemeente Maarssen, gewijzigd december 1928'.

Het is leuk zo'n eerste uitbreidingsplan van onze gemeente terug te vinden. Vooral ook omdat het archief weinig te bieden heeft uit die periode, op het gebied van bouwvergunningen, bouwvoorwaarden e.d.

Je vraagt je af hoe het bouwen dan in die tijd tot stand kwam. Steunde de gemeente, wat haar bouwbeleid betrof, geheel op de 'Gilden'? Gilden dat is iets uit de Middeleeuwen zult u denken, maar dat is toch niet waar. Het Gildenwezen bestond nog wel als een soort broederschap, waarvan vakbekwame bouwvakkers ook in het begin van onze eeuw nog lid waren. Deze mensen stonden in de praktijk garant voor het vakkundig uitvoeren van de bouwwerken. Overigens bestond er sinds 1901 een woningwet en bijna elke gemeente kreeg langzamerhand ook haar eigen bouwverordening, die van Maarssen stamt uit 1923. In de twintiger jaren fungeerde de heer K. Broertjes, meester-timmerman als gemeente-

opzichter.

Terug naar het plan van 1928. Als we dat bekijken met de eerder gepubliceerde kaart in de hand, (Periodiek nr.1, jaargang 23, blz. 17) dan zien we wel veranderingen. Panden die eerst waren aangegeven zijn er niet gekomen. Ook zien we dat op plaatsen waar eerste villa's gepland waren nu huizenblokjes zijn verschenen.

De kavels die we deze aflevering eens zullen gaan bekijken liggen in het gebied tussen Emmaweg, Parkweg en Julianaweg. Zij hebben op de kaart de nummers 2, eigendom van Knijf en 4, eigendom van de gemeente. De nummers 3 en 5 waren in handen van Mook. Aan de hand van de kaart kunnen we constateren, dat er in de wijk brandgangen zijn gerealiseerd, zodat iedere woning goed bereikbaar is voor de brandweer en dat er maximaal acht woningen onder één kap werden gebouwd. Kortom een geslaagde wijk, zeker voor die tijd, waar veel gezinnen goed konden wonen.

Nu er zoveel zou worden gebouwd in het dorp, moest de gemeente de ontwikkelingen goed in de gaten houden. Bij de afdeling Openbare Werken werd als hoofd van dienst benoemd de architect C. van Beusekom uit Zeist. Hij had in Maarssen al bekendheid verworven, door zijn ontwerp voor de doktersvilla 'Het Honk', hoek Kerkweg-Emmaweg, die wij nog kennen als het huis van dokter Hoekstra. Van Beusekom vestigde zich te Maarssen op het Zandpad 37. Dit is het deel van het Zandpad dat nu Zandweg heet. Burgemeester Eggink heeft deze naamswijziging ingevoerd, toen hij daar zelf ging wonen. Tot dan toe heette het gehele jaagpad langs de Vecht, met uitzondering van de grachten, Zandpad.

Nadat in de Raadhuisstraat verschillende panden waren verschenen, werd er met voorrang gebouwd langs de Parkweg. Onze dorpsgenoot Arie Knijf kocht het perceel Parkweg noord-oost

Deze foto staat ook in Maarssen in oude ansichten deel 1 en 2. Een kijkje op de Emmaweg - hoek Parkweg. Rechts op de voorgrond de bakkerij van Bakker, met de bakker en zijn kar ervoor. Ook op de foto zijn mevrouw Bakker en dochter Truida nog te zien. Aan de overkant Magazijn de Zon van de familie Van Schaik.

Emmaweg noord-west. Hij bouwde daar het complex van nr. 1 tot nr. 13. Op de beide hoeken een winkelpand met daartussen vijf woningen. Eigenaar van het winkelwoonhuis Parkweg nr. 1 (nu Boeijenga's Rijwielhandel) werd Jan v.d. Broek uit de Schoutensteeg. Hij vestigde er een winkel in kruideniers- en grutterswaren. Mevrouw V.d.Broek verzorgde de winkel als haar man erop uit was met zijn kar. De kar werd getrokken door een hitje (klein Schots paardje). De handel bestond uit allerlei huishoudelijke artikelen, klompen en handwerktuigen voor het boerenbedrijf.

Op de andere hoek, nr. 13, (nu Tandtechnisch laboratorium Schulpen) zie foto nr.1, vestigde zich Adriaan J.J. Bakker, ook uit de Schoutensteeg. Deze heer Bakker was bakker van beroep. Hij trok twee maal per week, op woensdag en zaterdag, met zijn kar richting Zuilen om daar brood te verkopen. Hij gebruikte een broodkar, die door een hond werd getrokken. Op de heenweg liep de bakker achter de kar. Op de terugweg liet hij zich rijden, zittend op het daarvoor bestemde

plekje op het deksel van de dan grotendeels lege kar.

De vijf tussenwoningen zijn, in tegenstelling tot de beide winkelpanden, nog vrijwel ongeschonden. Zij zijn versierd met metselwerk van geel gekleurde verblendsteen. In de wijk zullen wij bij herhaling deze versiering tegenkomen. Ook in het nieuwe pand, dat pas is gereed gekomen op de plek waar vroeger de Hema en Het Kruitvat waren gevestigd, heeft men weer rijen gele steentjes gebruikt ter versiering.

Parkweg 3 werd indertijd bewoond door de familie Van Dommelen. Als één van de weinige werknemers van de Kininefabriek, een belangrijke werkgever in ons dorp, was de heer Van Dommelen bekend met de bereiding van de kinine.

We slaan nu bij de bakker de hoek om. Aansluitend aan de entree van de bakkerswinkel op de Emmaweg was een lange muur, waarin achtereenvolgens te zien waren een winkelraam, een deur, die toegang gaf tot de binnenplaats van de bakkerij en een lichtkozijn. Daar was ook een op-

De loswal van Van Heezik in de jaren twintig. Joh. C. leunt trots tegen de eerste vrachtwagen van het bedrijf. Op de boot staat Jo Bakker.
(Foto in bruikleen van de familie Van Heezik).

slagplaats voor takkenbossen, die nodig waren voor het aanmaken van de bakkersoven. De aangrenzende poort gaf toegang tot de achteruitgang van de vijf voornoemde woningen.

Verder de Emmaweg ingaande richting de Vecht volgt een blokje van vier woningen, waarvan de stijl eenvoudiger is dan van de huizen op de Parkweg. Deze werden eveneens door Knijf gebouwd.

Nadat ze verkocht waren, ging de bouw weer verder. Er kwamen nog vier woningen onder één kap en daarna nog een blokje van drie. Deze huizen werden wat luxer uitgevoerd, zij hadden o.a. een voortuin van drie meter diep. Dit zou de wijk een beter aanzien geven en de huizen makkelijker verkopen. Het werden ruime middenstandswoningen. Bewoners waren o.a. E.W. de Jong, boekhouder, C.W. Buizert, onderwijzer, D. Hageman, bouwkundige, J. Broekhoff, monteur, E.J. Voskuil, banketbakker, L.A.T. Reinders, auto-dienst ondernemer.

In de laatste woning, Emmaweg 59, vestigde zich Joh.C. van Heezik, eigenaar van een transportonderneming, met de boten Adriana-Hendrika en de Catharina I en II*, die voeren van Utrecht naar Amsterdam.

Langs de zij-uitgang van nr. 59 lag een breed pad, waarvan een loswal werd gemaakt, zodat Van Heezik zijn bedrijf naast zijn deur kon uitvoeren (zie foto nr.2). Dat was echter niet genoeg. In de loop der tijd wist Van Heezik ook de vier woningen aan de Julianaweg, die achteruitzicht hadden op de Vecht, aan te kopen en zo zijn loswal te vergroten. De achtertuinten werden ingekort tot een achterplaatsje. Inmiddels ging beurtschipper Van Heezik met zijn tijd mee. In de twintiger jaren komt de eerste vrachtauto en werd daarvoor ter plekke weer een garage gebouwd. Bewoners van die bewuste huizen, Julianaweg 1 tot en met 7 waren toendertijd mevrouw M.J. Elting-Roevers, J.W. v.d. Belt, M.B. de Nijs, directeur van de schoenfabriek 'Marsu' en W.J.

Goedbloed, predikant emeritus. Wat deze mensen uiteindelijk deed besluiten hun huizen aan Van Heezik over te doen, was dat zich verderop langs de Vecht, op Julianaweg nr. 9, ook nog een brandstoffenhandelaar vestigde. Door de gemeente werd aan J. Haverkamp van Brandstoffenhandel 'De Voorzorg' vergunning verleend tot het bouwen van een opslagruimte met bovenwoning. Dit deed de deur dicht, men woonde nu ten midden van de 'industrie'. Het af en aanrijden van auto's op de grindweg gaf vooral in de zomer veel stof en lawaai, zodat men de ramen dicht moest houden.

Hierover kwamen natuurlijk klachten bij de gemeente. Hierop werd besloten van nu af aan in woonwijken geen bedrijven van dergelijke om-

vang meer toe te laten en deze te verwijzen naar een speciaal bedrijventerrein.

(wordt vervolgd)

A.J. Mook sr.

* De Catharina II is nog regelmatig in de Vecht te bewonderen als recreatieschip. Het model is nog ongeschonden. De eigenaar heeft er alleen een kajuit opgezet.

Rectificatie

In het vorige artikel over Huis ter Meer, Periodiek nr 3, augustus 1996 is in de tekst onder de foto van de driesprong een foutje geslopen. De datum moet zijn 1925 i.p.v. 1895.

Begrafenissen in Oud-Maarsseveen en Tienhoven

Herinneringen van Gerrit Jan van Vliet

De herinneringen werden voor ons opgetekend door Theo Schouten, zelf al heel lang betrokken bij het begrafeniswerk te Tienhoven en Oud Maarsseveen.

Gerrit Jan van Vliet werd op 16 april 1910 geboren te Oud-Maarsseveen, als jongste zoon van Abraham van Vliet (1864-1938), die mandenmaker was.

"Tot mijn huwelijk in 1934 heb ik thuis gewoond aan de Looydijk in Oud-Maarsseveen. Uit mijn jeugd herinner ik me nog heel veel. Ook de verhalen die mijn vader toendertijd vertelde over de door hem geregelde begrafenissen, staan mij nog helder voor de geest.

Eind vorige eeuw bestond er geen begrafenisondernemer in ons dorp. Als er iemand overleed, was het de gewoonte, na familie-overleg, contact op te nemen met een van de burens, om de begrafenis te regelen. Nadat deze zich daartoe bereid had verklaard, toog hij aan het werk. Hij maakte afspraken met andere burens, die als draager moesten fungeren. Hij ging naar de door de familie aangewezen timmerman om de lijkkest te bestellen en stelde de overige buurtbewoners van het overlijden in kennis.

Het werk van mijn vader is als volgt begonnen. Ik spreek nu van rond 1900.

Er stonden toen in de Heuvellaan in Oud Maarsseveen een paar grote boerderijen. Op een ervan kwam iemand te overlijden. Om de een of andere reden wilde men geen der burens om hulp vragen.

Opeens herinnerde een van de familieleden zich dat mandenmaker Van Vliet, nog kort geleden, op nette wijze burenhulp had verricht. Zou men die niet kunnen vragen ook deze begrafenis te regelen. Natuurlijk zou men hem wel iets moeten geven voor zijn bemoeienis, want hij zou zijn werk ervoor in de steek moeten laten. Mijn vader voldeed aan het verzoek en regelde, tot volle tevredenheid van de opdrachtgevers, de begrafenis.

Sinds die gebeurtenis werd mijn vader steeds vaker te hulp geroepen in Oud Maarsseveen met inbegrip van de Oudendijk, (nu Molenpolder), van de Herenweg en de Bethunenpolder en in Tienhoven en de Dwarsdijk. Het werd gewoonte om in geval van overlijden Abraham van Vliet als aanspreker * te vragen.

Op den duur werd iedereen in de beide dorpen over een geval van overlijden ingelicht en soms zelfs ook nog in Breukeleveen.

In dezelfde tijd woonde in Breukeleveen een zes jaar oudere broer van mijn vader, Gijs van Vliet, die eveneens mandenmaker was en die aldaar hetzelfde bijbaantje had van 'aanzegger'.

Dit is een boerenwagen. Hier niet in gebruik voor een begrafenis, maar waarschijnlijk ging de familie op zaterdagmorgen naar de koeienmarkt in Breukelen. De klompen werden bij begrafenissen verwisseld voor schoenen. Dit is een open tentwagen die werd gebruikt bij bruiloften en ook voor begrafenissen, dan liet men het tentdoek neer.

De werkzaamheden rond de begrafenis breidden zich steeds uit. Het bleef niet bij het rondzeggen en het verzorgen van de kist, maar mijn vader ging ook aangifte doen op het gemeentehuis. Toen het gewoonte werd rouwcirculaires te sturen, was hij behulpzaam bij het opstellen ervan en het schrijven van de adressen op de enveloppen. Zo kwam van het een het ander. Hij nodigde ook familieleden en kennissen van de overledene uit,

om de dag van de begrafenis in het sterfhuis aanwezig te zijn. Hij regelde het aantal dragers en de huishoudelijke hulpen. Hij adviseerde omtrent de bestellingen die moesten worden gedaan bij de bakker en alles wat er verder nodig was om de maaltijd na de begrafenis goed te laten verlopen.

Het gebruik van een lijkkoets kwam in die dagen in de dorpen praktisch niet voor. Lijkauto's waren er helemaal nog niet.

Soms werd door de dragers de draagbaar van het kerkhof gehaald en werd de kist op de baar op de schouders gedragen. Dat was voor langere afstanden echter veel te zwaar. Dan werd de kist geplaatst op een 'brik', die normaal gebruikt werd om de op de boerderij gemaakte kazen naar de markt in Breukelen te brengen. De boer, die de brik ter beschikking stelde, mende meest-

al zelf of liet dat een van zijn knechten doen. Het kwam voor dat tijdens het vervoer de vrouwen op de kist zaten, die op de brik was geplaatst. De vrouwen hadden zwarte omslagdoeken om. Soms werden voor dit doel ook wel tentwagens gebruikt, waarvan de tent dan gesloten was.

Ook bij bruiloften werden dikwijls tentwagens gebruikt. Als het weer het toeliet, bleven die open. Dat was ook makkelijk bij het strooien van bruidssuikers. De kinderen op de Looydijk stonden altijd al lang te wachten als er een bruidstoet voorbij zou komen, belust als zij waren op de lekkernij.

Hoewel een begrafenis een droevige gebeurtenis is, gebeuren er ook wel eens komische dingen tijdens zo'n pechtheid.

Er was eens een begrafenis in Tienhoven waarbij ook 'Ome Willem' en familieleden uit een ander dorp, aanwezig was. Tijdens de broodmaaltijd liet Oom Willem van zich horen. Hij las een gedeelte uit de Bijbel voor en liet de aanwezigen telkens een psalm zingen, waarbij hij zich als voorzanger verdienstelijk maakte. Zijn zangkunst was echter niet zo geslaagd en de familie ergerde zich er aan. Een der familieleden stond op en adviseerde Ome Willem om het voorzingen maar aan Abraham van Vliet over te laten, die een goede stem had. Het commentaar van Ome Willem

Voor het woonhuis van mandenmaker Abraham van Vliet, van links naar rechts: Abraham, de zoon, Abraham, de vader, Rijkje, de oudste dochter, glurend door het raam Meuje Kaatje, die een maal per week de sokken kwam stoppen, (meuje betekent tante), dochter Magdalena. In het wagentje dochters Johanna Geetruida en Geetruida Johanna, daarnaast mevrouw Van Vliet-De Man, zoon Jacobus, staande Hendrik Kamp (inwonend knecht), zittend de jongste bediende en Izaak van Ee, tenensnoeier.

luide : 'Al zing ik dan misschien wel eens verkeerd, dat is toch niet zo erg. Vergeet niet, nicht Jaantje, in de hemel zijn geen noten.'

In Oud-Maarsseveen was iemand overleden. Mijn vader was bij de familie ontboden en had daar alles geregeld. Ook dat er de volgende dag zou worden rondgezegd. 'Namens de familie deel ik u mede, het overlijden op .. jarige leeftijd van ...'

Nauwelijks thuisgekomen kwam er een boodschap of hij direct bij de familie Van der Wal in Tienhoven wilde komen. De gebroeders Van der Wal, waren ongehuwd. Zij hadden zich eertijds, van elders komende, gevestigd als smeden te Tienhoven. Zij werkten altijd met een open deur. Als je langs de smederij kwam stond meestal een van de broers in de deur voor een gezellig praatje.

Het bleek dat een van hen was overleden en dat ook dit morgen moest worden rondgezegd. Twee overledenen tegelijk had mijn vader nog niet eerder meegemaakt. Uit piëteitsoverwegingen stelde hij voor de begrafenissen een dag na

elkaar te laten plaatsvinden, zodat het rondzeggen ook niet in een keer hoefde. Waarop de overlevende broer zei : 'Ben je gek, doe het allebei maar in een keer, je bek mag dan wat moeier worden, maar je wint er bar veel tijd mee uit.'

Mijn vader heeft vele jaren het bijbaantje van begrafenisondernemer in Maarsseveen en Tienhoven gehad. Maar op een bepaald moment gingen de jaren toch wel tellen en overwoog hij er eens mee te stoppen. Dit besprak hij terloops met de doodgraver te Tienhoven, Arie Boumeester.

Enige tijd later liet Boumeester huis aan huis een circulaire bezorgen, waarin hij meedeelde dat hij de begrafenisvereniging van Abraham van Vliet had overgenomen. Van overname was evenwel geen sprake geweest. Als reactie liet mijn vader toen een circulaire bezorgen, waarin hij aangaf dat het schrijven van Boumeester een onjuistheid bevatte. Weliswaar had hij het besluit genomen met het werk te stoppen, maar van overdracht aan wie dan ook, was geen sprake. Direct daarna liet Willem Manten een circulaire ver-

spreiden, dat hij een begrafenisvereniging had opgericht. Vanaf dat ogenblik waren er twee begrafenisondernemingen in Tienhoven.

Het nu volgende verhaal gaat niet over een begrafenis, maar wel over een de gebroeders Van der Wal.

Mijn broer, Jacobus Hendrik van Vliet (geboren 1895) was van beroep boekhouder. Eerst werkte hij bij de heer Wolff, voor de Electriciteits-Maatschappij Maarssen, later in Apeldoorn en daarna in Amsterdam.

Daar bezocht hij eens zijn huisarts, die hem medicijnen voorschreef en met hem afsprak dat hij na een week zou terugkomen. Bij dit tweede bezoek informeerde de arts, hoe het er nu mee ging en mijn broer antwoordde : 'Niet slechter dokter'. 'Niet slechter,' reageerde de arts, 'komt u soms uit Tienhoven ? Daar heb ik jaren geleden

een collega tijdens zijn vakantie vervangen en daar zeiden ze ook steeds: 'Niet slechter', nooit eens het gaat al wat beter.' De arts herinnerde zich in Tienhoven nog een smid, waar hij eens ontboden werd, die kon het ook zo typisch zeggen, een zekere Van der Wal. 'Na een uitvoerig onderzoek vroeg ik hem of hij veel alcohol had gedronken in zijn leven, waarop Van der Wal antwoordde : 'Dokter, als je de jenever bij elkaar zag, die ik in mijn leven naar binnen heb gewerkt, dan zou je daar met een bóót wel in kenne vare.' (bóót, spreek de o-klank uit als in hoor).

Theo Schouten

* De benaming aanspreker is vermoedelijk ontstaan door het aanzeggen of rondzeggen van het overlijden bij burens en later in steeds grotere kring.

N.V. Waterleiding 'De Vechtstreek'

Honderdvijftig jaar geleden was het Vechtwater eigenlijk al te smerig om als drinkwater te dienen. Er was toen geen waterleiding en men vond het heel gewoon om water uit een rivier of wetering als drinkwater te gebruiken.

De doktoren raadden het de mensen wel af, want men had kans om een besmettelijke ziekte, zoals cholera op te lopen. Maar wat dan?

De watervoorziening was al jaren een slepende zaak in de gemeenteraad.

Eindelijk werd in 1866 besloten om een drietal pompen te laten slaan, om hiermee de inwoners van wat zuiverder drinkwater te voorzien. Ze werden aan de Breedstraat, de Schoutensteeg en aan de Diependaalsche dijk geplaatst.

Mede door een gift van f 165,- door burgemeester Huydecoper kon dit worden gerealiseerd.

Het bleek een hele verbetering te zijn t.o.v. het Vechtwater, maar het was nog niet ideaal. Ondanks de pompen werd nog rustig het Vechtwater gebruikt. De inwoners, die te ver van de pompen af woonden, waren blijkaar liever lui dan moe en gebruikten toch het verontreinigde Vechtwater.

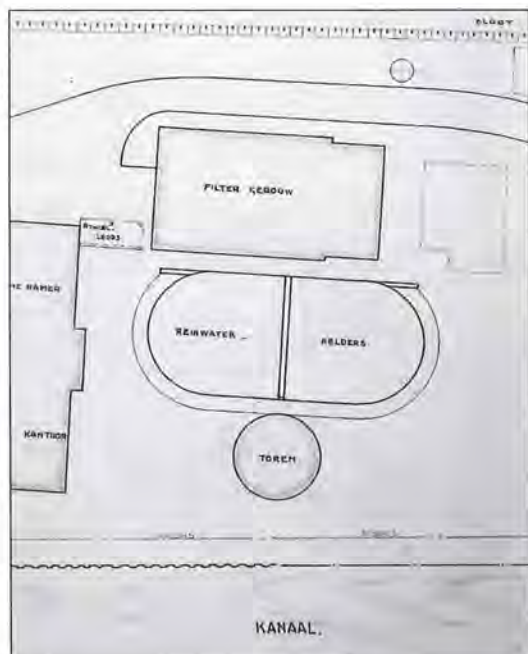
Dit had voor de mensen toch wel gevolgen, want in 1892 stond in 'Het Nieuws van de Week', een plaatselijke krant, die maar één jaar verschenen is, in de uitgave van 1 oktober, het volgende : 'In enkele gemeenten in onze provincie komen gevallen van cholera voor. Merkwaardig is dit in zonderheid het geval in de Vechtstreek. Ene waarschuwing tegen het gebruik van Vechtwater is zeker niet overbodig. Tot nu toe zijn het gelukkig tamelijk op zichzelf staande gevallen.'

Veertien dagen later : 'Een onzer kennissen vroeg aan zijn huisdokter hoe te handelen met het wa-

schgoed, dat zijn bleeker in de Vecht gespoeld had. Het antwoord luidde : Goed drogen en niet aantrekken voor het door en door droog is.'

Weer een week later op 22 oktober : 'Te Maarsse hebben verscheidene ingezetenen zich verbonden geen inkopen meer te doen bij winkeliers en bakkers, die Vechtwater gebruiken. Streng moet men er op toezien, dat diegenen die Vechtwater gebruiken d.m.v. vrienden en kennissen wordt doorgegeven.'

Naar aanleiding van de blijvende problemen met de watervoorziening, komen de gebroeders

Plattegrond van de waterleidinggebouwen te Maarssen van N.V. Ned. Bureau voor Waterleidingen.

Holst uit Amsterdam in 1904 met de oplossing. Op 6 augustus schrijven zij aan B en W van Maarssen :

'De ondergetekenden geven met verschuldigde eerbied te kennen, dat zij naar aanleiding van de moeilijkheden ondervonden door de in de Vechtstreek gelegen Gemeenten t.o.v. de voorziening der inwoners van goed, betrouwbaar drinkwater, de vrijheid nemen de aandacht te vestigen van Uw college op een methode van watervoorziening in het groot.'

De gebroeders Holst waren importeur van een distilleermachine voor economische productie van vers water. Dit grote apparaat (zie afbeelding 1) kon 180 ton water per 24 uur leveren. In hun schrijven zetten zij de voordelen van dit apparaat uiteen en de kosten zouden slechts 30 cent per 1000 liter water bedragen. Tevens bestond de mogelijkheid verrijdbare, kleine distilleerapparaten aan te schaffen, die tussen de drie en zeven ton water per 24 uur leverden.

De gemeente Maarssen had interesse. Er was verzocht om nadere informatie. Dat bleek uit de brief van de gebroeders Holst van 16 augustus. In het antwoord stond o.a. : 'Er is nog geen distil-

latie-inrichting, zoals door ons voorgesteld, hier ten lande in gebruik.'

De installatie werd geleverd door de firma Mirlees Watson C, Ltd uit Glasgow. De Gebr. Holst zijn bereid voor proefnemingen de draagbare cq. verrijdbare installatie enige tijd af te staan tegen een redelijke huurprijs. Deze veel kleinere installatie is zeker niet te vergelijken met de grote. Indien de gemeente zo'n grote installatie in bedrijf wil zien, dan zal men naar Great Yarmouth in Engeland moeten afreizen.

Het antwoord van de gemeente ontbreekt in het dossier en zal wel afwijzend geweest zijn. Want in 1906 neemt men contact op met het Nederlands bureau voor Waterleidingen te Utrecht en verzoekt om concessie voorwaarden voor het maken en aanleggen van waterleiding. Op 31 mei verzoekt de Waterleidingmaatschappij per brief een aantal vragen te beantwoorden. Zij wilden, in verband met het opstellen van de concessievoorwaarden graag, het aantal inwoners en huizen in Maarssen, weten. En of er pompen waren en of er behoefte was aan een waterleidingnet. De laatste vraag lijkt mij overbodig, anders zou de gemeente geen inlichtingen hebben hoeven inwinnen.

Naar aanleiding van de ontvangen inlichtingen stelt de Waterleiding maatschappij de concessievoorwaarden op. Een aantal artikelen hieruit wil ik nader belichten :

- de prijs van een brandkraan cpl bedroeg f 40,-
 - voor het doorspoelen van riolen, besproeing van wegen e.d. ontving de gemeente gratis 2000 m³ water per jaar.
 - het abonnement bedroeg f 6,50 per kamer per jaar voor elke kamer meer f 2,50 per jaar. Arbeiders mochten 12 ct per week betalen!
 - vervolgens berekende men :

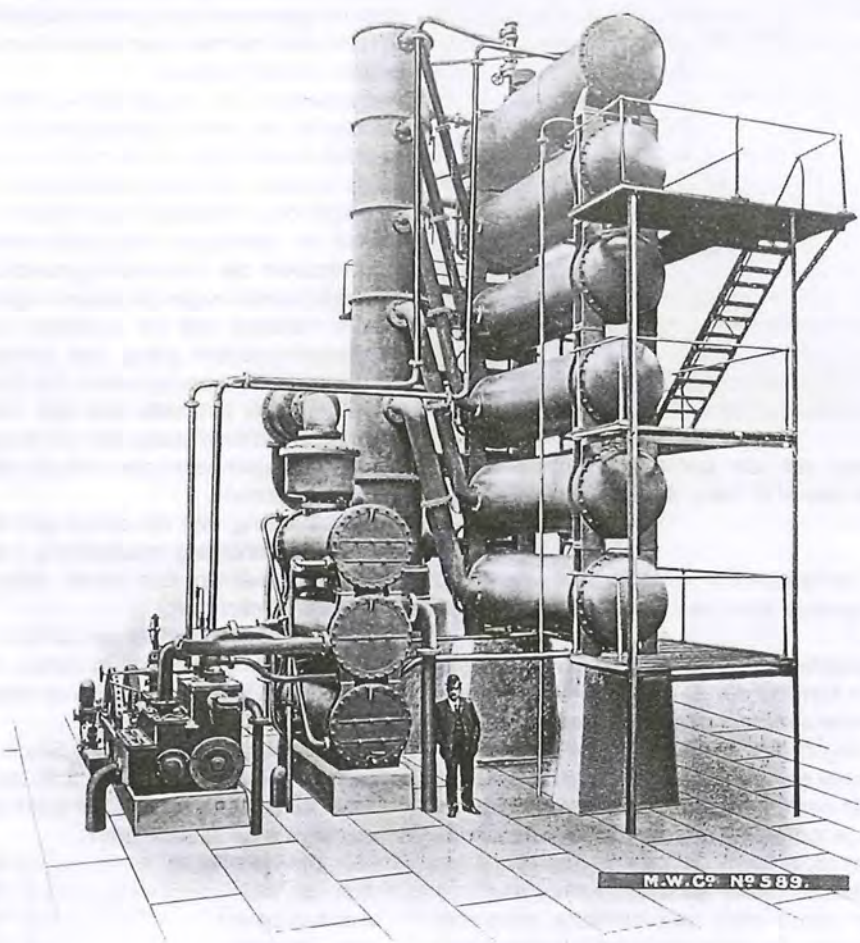
voor een badtoestel	f 10,- per jaar
voor een WC	f 5,- per jaar
voor een paard	f 3,- per jaar
voor een rund	f 2,- per jaar
2-wielig rijtuig	f 3,- per jaar
4-wielig rijtuig	f 4,- per jaar
- De kubieke meter prijs voor het huishouden zou ten hoogste 25 ct bedragen

Op 27 juli 1906 verleent de gemeente Maarssen concessies aan het Nederlands Bureau voor Waterleidingen te Utrecht onder de volgende voorwaarden:

- een drukreservoir te bouwen op een haar in eigendom toebehorend terrein;

THE MIRRLEES WATSON CO., LTD.,
GLASGOW.

9

From a Photo of "Sextuple Effect" Distiller, with Vacuum and Auxiliary Pumps, Surface Condenser Preliminary Heaters, etc., supplied to the Agent-General for Cape of Good Hope.
Capacity, 180 Tons of Pure Water per 24 hours.

De watertoren in 1911.

- twee pompwerktuigen op te stellen, die in staat zijn 40 m³ water per uur te leveren;
- een waterleidingbuizenet aan te leggen volgens een door de gemeente geleverd plan;
- en als laatste telefoon te nemen in het pompstation.

Daarnaast bevatte de concessie nog vele minder interessante details.

Volgens een brief van 5 september wachtte de Waterleiding maatschappij nog op de gemeente Zuilen, die blijkbaar eveneens een waterleidingnet wilde laten aanleggen. Het zou voordelig zijn als buiten Maarssen en Maarsseveen ook de gemeente Zuilen meedeed, maar op 18 december 1907 haakte Zuilen af. Voor Maarssen en Maarsseveen gaat het door en het buizenet is reeds op papier geprojecteerd.

De heer Huydecoper stelde een terrein beschikbaar voor het maken van proefboringen. Indien men succes had, kon de Waterleiding maatschappij dit terrein van hem kopen. Het terrein lag aan het eind van de Stationsweg langs het Merwedekanaal.

De proefboringen bleken succesvol te zijn, want op een diepte van 29 tot 37 meter werd zuiver water aangeboord.

Op 9 februari 1909 verleende het Provinciaal Bestuur van Utrecht toestemming aan de Waterleiding Maatschappij tot het leggen en in exploitatie hebben van waterleidingbuizen in het gedeelte Zandpad, tussen Goudestein en de steenfabriek 'De IJsvogel'. Het Zandpad was vanouds een provinciale aangelegenheid. De aansluiting in het dorp betrof 316 woningen en nog 70 in Maarsseveen. Het ging hier alleen om woningen met een huurwaarde boven f 50,- per jaar. Het Waterleiding Bureau runde dit af op ± 500 aansluitingen. Men verwachtte dat het verbruik door de '2000 zielen' in ons dorp zo rond de 140 m³ per etmaal zou liggen.

Na jaren kon nu aan de wens van zuiver drinkwater worden voldaan.

Naast cholera kwam er ook thyphus en ingewandsziekte in ons dorp voor.

In een rapport staat zelfs: 'Maarssen is de mooiste, maar ook, tengevolge van het slechte water, de meest gevreesde plaats aan de Vecht. De waterleiding zal een uitkomst zijn voor het welzijn van onze gemeente.'

Er zou nog heel wat werk verzet moeten worden voordat er water uit de kraan zou komen.

Een beknopte beschrijving geeft dat weer:

- Een watertoren en drinkwaterkelders bouwen
- drie bronnen slaan ter diepte van ± 30 meter
- twee ruwwaterpompen plaatsen en twee pompen om het rein water naar het reservoir boven in de toren te pompen.
- ± 5,5 kilometer buizen leggen met afsluiters en afspuitkranen
- een kantoor, machinisten woning en machinekamer bouwen

Op 4 juni 1909 werd de grond aan het Merwedekanaal aangekocht en werd er gedacht over de oprichting van een N.V. Waterleiding te Maarssen. Op 26 juni werd dit gerealiseerd en was het waterleidingbedrijf 'De Vechtstreek' te Maarssen en Maarsseveen een feit. De statuten werden door de gemeente aanvaard. Om de kosten groot ± f 55.000,- te dekken werden 110 aandelen van f 500,- uitgegeven.

Salarissen en winstdelingen spreken voor zich:	
directieleden	f 600,- per jaar
secretaris	f 200,- per jaar
aandeelhouders	50% van de netto winst

De bestuurs-autoriteiten bij de opening van de waterleiding te Maarssen.

directie	15% van de netto winst
commissarissen	10% van de netto winst
personeel	5% van de netto winst
reserve kas	10% van de netto winst
winstbewijzen	10% van de netto winst

Tot directeur werd G.J.M. Couvee benoemd, die tevens directeur was van de N.V. Nederlands Bureau voor Waterleidingen te Utrecht, mede-directeur was de heer J. von Lindern.

Medewerking werd ook verleend door de heer C.E. Wolff, directeur van de Electriciteits-Maatschappij Maarssen. Hij verklaarde dat er tijdens de duur van de concessie gerekend kon worden op ongestoorde stroomlevering.

Op 7 september 1909 betuigen vele 'voornamen' inwoners van Maarssen hun instemming met de aanleg van een degelijke waterleiding. Uit de handtekeningen, die onder deze brief stonden kon ik een aantal namen ontcijferen : Bovenmeester Bolman, B.A. Reith, J. Goetheer, Dhr.Hageman, M. Kouffeld, F. van Hof, J. Grimm, D. Mook, G. Maureau en nog vele andere plaatsgenoten, wiens naam niet meer te lezen was.

Het Nederlands Bureau voor Waterleidingen stelt op 11 september 1909 de gemeente in kennis van de totale bouwkosten, die zoals geraamd was, f 55.000,- zouden bedragen. Uit de specificatie bleek o.m. dat de watertoren f 9440,- heeft gekost, de machinekamer f 3000,-, de machinistenwoning plus kantoor f 2000,-. Het hoogste

bedrag was voor de aanleg van de hoofdbuisleiding f 21.000,-

Groot was de teleurstelling in de gemeente toen op 22 oktober bekend werd dat het plan niet kon doorgaan. Er was zo weinig belangstelling voor de aandelen, dat er op andere wijze geld beschikbaar zou moeten komen. Indien de gemeente de helft van de aandelen voor haar rekening nam, was het Waterleidingbedrijf bereid de andere helft te financieren. Gelukkig ging de gemeente accoord en kon met het werk worden begonnen. Het zoontje van de directeur J. von Lindern legde op 28 juni 1910 de eerste steen voor de watertoren. In 'Het Nieuws voor Maarssen' stond de volgende fraaie stelling. 'Deze (de watertoren) zal 30 meter hoog worden en zal door zijn plaatsing in de nabijheid van het station er ongetwijfeld toe meewerken tot het kiezen van Maarssen als woonplaats.'

Het waterleidingbedrijf 'De Vechtstreek' werd op 10 januari 1911 officieel door burgemeester S.J. Cambier van Nooten geopend. Hiermee kwam dan eindelijk een einde aan het gebruik van Vechtwater als drinkwater.

C.W.P. Bloemendaal

Bron: Gemeente Archief Maarssen

Geschiedenis van de polder Maarssenbroek

Oorsprong

Van wanneer de polder dateert is niet met zekerheid vast te stellen. Maarssen, gelegen aan de Vecht, is veel ouder en ontginning van het moerassige gebied, later bekend als Maarssenbroek, heeft vanuit Maarssen plaatsgevonden.

Volgens Van der Linden in zijn boek over de ontginning van de Hollands-Utrechtse laagvlakte dateert de ontginning van Maarssenbroek al van (ver) voor de 12e eeuw.¹

Hij gaat er hierbij vanuit dat de ontginning vanuit de Vecht is begonnen in westelijke richting. Op deze wijze werden na de Neermaatpolder en de Hooge Maten allereerst Maarssenbroek en Otterspoorbroek ontgonnen. Dat Maarssenbroek van voor de 12e eeuw moet dateren, onderbouwt hij als volgt: Kockengen ligt veel westelijker dan Maarssenbroek en Kockengen is in het bezit van een gedeeltelijk 12e eeuwse kerk; Maarssenbroek moet gelet op de situering (oostelijker en dichterbij de Vecht toe) dus veel ouder zijn dan Kockengen, welk dorp op zijn minst 12e eeuw van oorsprong is.

Maarssenbroek was een agrarisch gebied met de nadruk op de veeteelt. Eeuwenlang werd hetzelfde aangezicht getoond, tot in de negentiende eeuw, de spoorweg Amsterdam-Utrecht en het Merwedekanaal het landschap ingrijpend veranderden.

In de jaren zeventig van de 20e eeuw werd de polder bestemd voor woningbouw. Tot dan toe was de bewoning - bestaande uit boerderijen en enkele woningen - geconcentreerd langs de Maarssenbroekse dijk.

Provinciaal toezicht

Vanaf 1815 waren de Provinciale Staten van Utrecht belast met het toezicht op de heemraadschappen en waterschappen.

Doordat het onduidelijk was of waterschappen als publiekrechtelijke organen dan wel als privaatrechtelijke rechtspersonen beschouwd dienden te worden, stelde dit toezicht niet echt veel voor.

De grondwet van 1848 bracht hier wijziging in door waterschappen als publiekrechtelijke organen te beschouwen.

De Provinciale Staten van Utrecht stelden in

1857 een algemeen reglement voor de waterschappen in haar provincie vast. Op grond waarvan het de waterschappen opgedragen werd binnen een half jaar een ontwerp-bijzonder reglement voor de eigen organisaties op te stellen. Binnen een periode van 5 jaar diende dit samen met het algemeen reglement van kracht te zijn. Indien waterschappen niet aan deze verplichting voldeden werden ze beschouwd als te zijn opgeheven.

Het aantal waterschappen binnen de provincie Utrecht werd in de loop van de tijd sterk teruggebracht. Een proces dat nog steeds gaande is.

Waterhuishouding

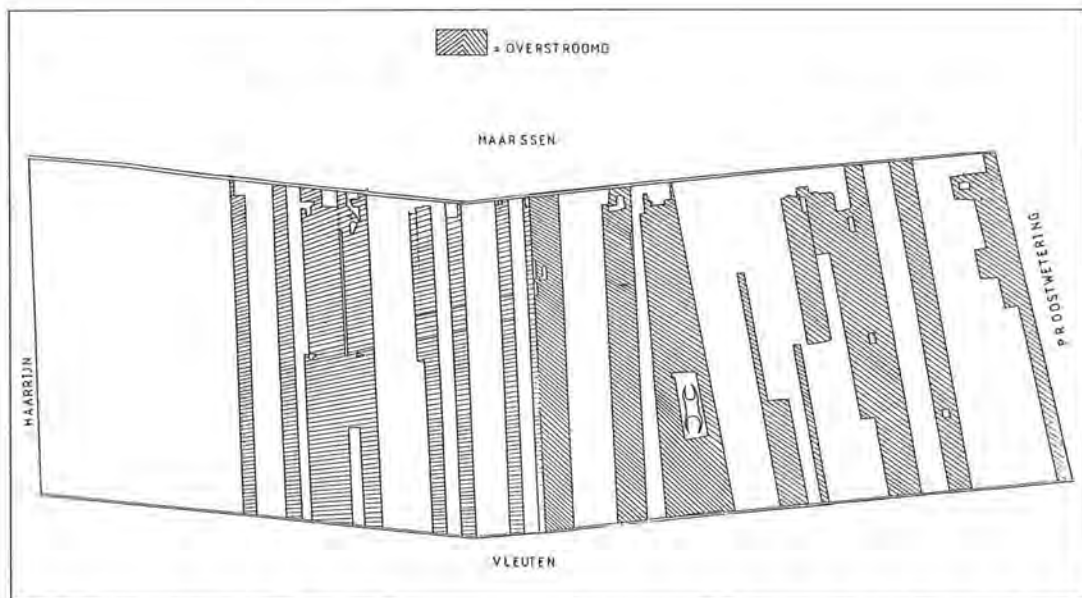
De polder kende grote problemen met de waterhuishouding. Het gebeurde herhaaldelijk dat delen onder water kwamen te staan.

In 1751-1754 vond voor de Staten van Utrecht een proces plaats tussen de Neermaatpolder en de polder Maarssenbroek.² Het geschil betrof de verantwoordelijkheid voor het onderhoud aan een dijk langs de Haarrijn. Uit de stukken blijkt dat Maarssenbroek evenals de Neermaatpolder te kampen had met overstromingen.

Een waterbouwkundig rapport uit 1858 toont duidelijk waarom Maarssenbroek in problemen kwam bij te hoge Vechtwaterstanden.

Het gemeten polderpeil lag 0,83 el beneden het N.A.P., de topografische kaart gaf echter 0,90 el. Het laagste punt in de polder lag 0,62 el beneden N.A.P., het hoogste punt 0,25 el beneden N.A.P.. Dit hoogste punt, een gering deel van de oppervlakte, lag aan het zuidelijke eind van de polder. De conclusie was dat voor wat betreft het lage en voor het "middelbaar" gelegen land verlaging van het polderpeil gewenst was, minimaal 0,90 el, hoewel nog lager beter was. Dit laatste kon echter wel problemen veroorzaken op het hoger gelegen land. Daar had het water echter nooit zo'n grote schade aangericht als op de lager gelegen landen.

Daarnaast werd de aantekening geplaatst dat de hoger gelegen landen minder slootruimte hadden dan de lager gelegen landen. Door hun hoogte stonden de hoger gelegen landen minder snel onder water, terwijl hier overtollige water afvloeide naar de lager gelegen landen, die zelf al pro-

blemen hadden met de afwatering.³

Een kaart uit 1967 geeft aan dat sommige landerijen 1,00 meter beneden N.A.P. lagen, bij de Maarssenbroekse dijk was de situatie beter daar kwam het land hier en daar boven N.A.P. uit.

In normale situaties behoeft dit geen consequenties te hebben, de natuur heeft echter zijn eigen wetten.

In 1844 hadden zware regens tot gevolg dat de polder onderstroomde, toen door de hoge waterstand van de Vecht het overtollige water niet of nauwelijks meer kon worden geloosd.⁴

Een gedeelte van de landerijen stond in de periode 28 augustus - 1 december geheel onder water. Er werd berekend dat de schade f 3827,- bedroeg en dat dit bedrag, door gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de grondbelasting, aan de gedupeerden ten goede moest komen.

De vraag was is echter hoe het kwam dat de polder kon onderlopen. Merkwaardig genoeg hadden de polders Neermaten en Hoge Maten gelegen in Maarssen blijkbaar geen last gehad, althans vanuit Maarssen werd medegedeeld dat de oogst geen schade was berokkend. Daarentegen was er in Maarsseveen wel veel schade.

De staatsraad van de gouverneur in Utrecht was ervan overtuigd, dat de ramp verergerd was, doordat de sloten en greppels die langs de landerijen lagen niet geschouwd werden, te ondiep waren. Daardoor had de natuur vrij spel. Als deze sloten en greppels - blijkbaar nodig voor het

drenken van het vee - nu ook dieper werden gemaakt en schoongemaakt van onkruid kon overtollig water hierin worden geloosd. Het zou dan niet langer over wegen en landerijen stromen. Bovendien voorkwam men kwade dampen, die werden veroorzaakt door het snelle droogstaan van deze sloten en greppels.

Eén en ander in volledige tegenspraak met de schouwbriefen van de polder Maarssenbroek. Hierin stond duidelijk dat zowel de wei- of voor- sloten en de hooi- of achtersloten elk jaar geschouwd moesten worden, verder moest om de halve hoeve een doorgaande sloot zijn van 7 voet breed. Het niet nakomen van de bepalingen in een schouwbrief kon forse boetes opleveren. De onderhoudsplichtigen zullen zich dus wel bedacht hebben alvorens hun verplichtingen niet na te komen.

De staatsraad had zijn mening over de oorzaken van de watersnood mede laten bepalen, door de klachten van veel grondeigenaren. Sommige polderbesturen zouden onvoldoende aandacht schenken aan het op de juiste hoogte houden van de kaden en waterkeringen en het behoorlijk open en zuiver houden van de tochtsloten. Deze polderbesturen dienden dan ook onmiddellijk maatregelen te treffen. In het midden wordt gelaten of ook het polderbestuur van Maarssenbroek nalatig was in deze.

De oorzaak zal veel eerder gezocht moeten worden in de ligging van de landerijen beneden N.A.P. en het niet meer kunnen lozen op de

Gedeelte uit topografische Militaire Kaart uit 1854.

Foto uit 1969 van de toekomstige wijk Maarssenbroek. Links de A2, rechts het Amsterdam-Rijnkanaal.

Vecht. De molens, zoals die van Laag Nieuwkoop en Themaat sloegen ook uit op de Haarrijn en in de negentiende eeuw werden geregeld brieven aan Gedeputeerde Staten van Utrecht gestuurd dat er afspraken ten aanzien van het Haarrijnpeil moesten komen, daar de polder Maarssenbroek in de problemen kwam.⁵

Tot aan het eind van de negentiende eeuw klaagde Maarssen continue in de landbouwverslagen dat de hoge Vechtwaterstanden veel schade berokkendden aan de oogst en dat alleen een stoomgemaal aan de Vechtmonding bij Muiden de problemen kon oplossen, dit zou echter geld kosten.

Molen

De polder had zijn eigen molen staande in Maarssen nabij de Zijlweg. Via de molenvliet kon op de Vecht worden uitgewaterd, de molenvliet stond ook in verbinding met de Stadswetering langs de Maarssenbroekse dijk, die weer in verbinding stond met de Haarrijn. De Stadswetering

behoorde toe aan het Utrechtse waterschap Hoge en Lage Weide.

In 1845 was sprake van de mogelijke bouw van een door stoom aangedreven molen. Dit is niet doorgedaan doordat er plannen waren voor de bouw van een gemaal te Muiden. Uiteindelijk werd in het laatste kwart van de negentiende eeuw een stoomgemaal gebouwd, dat in 1925 omgebouwd werd tot een elektrisch aangedreven gemaal.⁶

Het polderbestuur

Volgens de schouwbrief van 1668 bestond het bestuur van de polder uit vier heemraden en de schout van het gerecht.⁷

Er werden twee heemraden uit de landgenoten, niet woonachtig in Maarssenbroek en twee heemraden, afkomstig uit de burens woonachtig in Maarssenbroek en minimaal met acht morgen land in gebruik, benoemd.

Elk jaar traden twee van de heemraden, nadat zij twee jaar gediend hadden af, één uit de landge-

noten en één uit de bureu. De schout en de zittende heemraden stelden voor de aftredende heemraden dubbeltallen op, waaruit vervolgens de heer van Maarssenbroek een keuze maakte. De oudste heemraad afkomstig uit de bureu fungeerde tevens als kameraar en ontvanger van molengeld, iets wat tot dan toe door de molenaars was gedaan.

Vanaf het begin van de negentiende eeuw werd voor het houden van vergaderingen gebruik gemaakt van de herberg/boerderij De Reizende Man aan de Straatweg. De Reizende Man deed toen ook dienst als gerechtshuis, in de achttiende eeuw was dat de herberg De Prins in het centrum van Maarssen.

Schouwen

Schout en heemraden hielden drie keer per jaar schouw.

- de eerste schouw vond in april plaats over de boven- en benedenkade met de Maarssenbroekse dijk en alle dijken en kaden onder Maarssenbroek, voorzover het een Maarssenbroekse slag was,
- de tweede schouw vond in mei plaats over de Maarssenbroekse wetering en molenvliet met alle wei- en voorsloten. Tussen elke halve hoeve moest om de sloot een doorgaande sloot zijn, 7 voet breed en de hoofdinge in de Maarssenbroekse wetering minimaal 7 voet drijvend water breed en
- de derde schouw vond in begin september plaats over de Maarssenbroekse wetering en molenvliet met alle achter- en hooisloten.

De schouwdagen werden veertien dagen van tevoren aangekondigd en bepaald werd dat elke slag door middel van een genummerde paal moest zijn aangegeven.

Op de dag dat de schouw plaatsvond, begonnen bij de Zijlweg, mochten geen werkzaamheden worden verricht waarover de schouw werd uitgevoerd.

Degenen die zich niet hadden gehouden aan de bepalingen of onvoldoende zorg hadden gedragen voor in het onderhoud van hun slag werden beboet.

Ingevolge de schouwbrief van 1824 werd ook geschouwd over de aanwezigheid van ekster- en kraaienesten.

Na 1900 vond één schouw plaats, namelijk in het voorjaar, zonodig kon het bestuur meer schou-

wen laten plaatsvinden.

De schouw werd nu verricht door de voorzitter en twee leden, bijgestaan door een secretaris.

Opheffing

Het waterschap Maarssenbroek werd met ingang van 1 januari 1972 van zijn taak ontheven, de opheffing vond plaats ingaande 1 juni 1972.⁸ De gemeente Maarssen nam de eigendommen, het personeel en de taken over.

Ron van Maanen

Noten:

1. H. van der Linden. De Cope. Bijdragen tot de rechtsgeschiedenis van de openlegging der Hollands-Utrechtse Laagvlakte. 1955.
2. Archief Waterschap Maarssenbroek, inventarisnummer 211 (GA Maarssen).
3. Archief Waterschap Maarssenbroek, inventarisnummer 220.
4. Archief gemeente Maarssenbroek, inventarisnummer 39 (GA Maarssen).
5. Archief Waterschap Maarssenbroek, inventarisnummer 220.
6. Archief Waterschap Maarssenbroek, inventarisnummers 217 en 220.
7. Archief Waterschap Maarssenbroek, inventarisnummers 191 en 193.
8. Archief Waterschap Maarssenbroek, inventarisnummer 239.

Inhoudsopgave

orgaan van de Historische Kring Maarssen

23e jaargang 1996

<i>C.W.P. Bloemendaal</i>	
De bouw van het gymnastiekgebouw aan de Gaslaan	blz. 38
De N.V. Olieraffinaderij 'Zuilen'	blz. 51
<i>K.E. Driehuys</i>	
Het conflict tussen H. Berendtzen, katholiek priester te Maarssen en J. Heydendaal, advocaat te Utrecht	blz. 6
<i>M.C. Hatzmann-Scheltema</i>	
Het ontstaan van de Rooms-Katholieke school in Maarssen	blz. 11
Kunst en Strijd	blz. 35
De Trouwe Waghter	blz. 41
Het Goene Kruis in Maarssen	blz. 60
Dick Dekker en het onderwijs in Maarssen	blz. 73
Dick Dekker en het toneel in Maarssen	blz. 77
Dick Dekker voorzitter van v.v. Maarssen	blz. 80
<i>A.H. Hogenhout-Hofman</i>	
Een praatje bij een plaatje	blz. 5, 24, 50
Nieuwjaarswens	blz. 15
<i>R. van Maanen</i>	
Een korte schets van het geslacht Van der Meer in Maarssen en Maarssenbroek tussen 1348-1575	blz. 29
<i>A.J. Mook sr.</i>	
Het landgoed Ter Meer,	deel 3 blz. 17, deel 4 blz. 26, deel 5 blz. 57
<i>J.H. Sagel</i>	
Bij de voorplaat	blz. 9
Verkoping op Endelhoven en ander nieuws	blz. 10
Nogmaals station Maarssen	blz. 44
Dick Dekker voorzitter van de Historische Kring Maarssen	blz. 82
K. Schaap Sneeuwruimen - Visverkoop in 1945	blz. 34
<i>J.W. Verhoef</i>	
De Partij van de Arbeid als doorbraakpartij in Maarssen: een succes of een mislukking ?	blz. 55
<i>Varia</i>	
Kring Kroniek	blz. 3, 22, 47, 71
Bibliotheek, Nieuwe aanwinsten	blz. 4, 23, 49, 72
Boeken van de plank	blz. 4, 49
Nieuwjaarsgroet 1931	blz. 15
Inhoudsopgave orgaan HKM, 22 jaargang 1995	blz. 20
H. Pouderoyen, introductie	blz. 2
Afbeelding van Vakbewegingsnieuws	blz. 68
In memoriam Arie Hogenhout	blz. 71
Toestanden en gebeurtenissen uit de geschiedenis van Maarssen in het jaar 1986, opgetekend uit de VAR	blz. 86

Speciaalzaak luxe geschenken

A.v.d. Bosch-Olijve
Diependaalsedijk 1 b
3601 GH MAARSSSEN
Tel.: 0346-561632

SWAROVSKI
SILVER CRYSTAL

RADIO - T.V. ELECTR. HUISHOUDELIJK

+ VOORDEEL + VAKMANSCHAP
+ KWIEKE SERVICE

radio en t.v. speciaalzaak

elektron

Nassastraat 9-11,
3601 BA Maarssen
telefoon: 0346-562081

hülsta®
Hét meubelmerk.

Historie kunt u op veel plaatsen in Maarssen vinden.

Ook bij Van Waay Woon-Art

Zo zijn wij één van de oudste dealers van Hülsta in Nederland.

Deze en vele andere tijdloze en moderne merkmeubelen laten wij u graag zien en voelen

van Waay Woon-Art
Nassastraat 18 - Maarssen

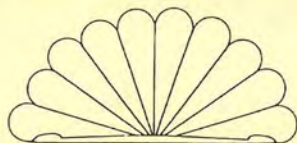
tel.: 0346-561897

**Zet de tijd even stil
voor een bezoek
aan Café Ome Klaas.**

Aan de Vecht, in een historisch stukje Maarssen, ligt Café Ome Klaas. Een café met een traditie die terug gaat tot 1780. Daar kunnen de stamgasten van Ome Klaas u alles over vertellen. Onder het genot van een borrel of tijdens een partijtje biljart. Overdag en in de kleine uurtjes. In Café Ome Klaas kent gezelligheid geen tijd.

Misschien wilt u eens spelen op Nederlands oudste kegelbaan. Of heeft u iets te vieren met vrienden of familie? Ome Klaas maakt van uw partijtje een feestelijke avond. Met een Oud Hollandse maaltijd, barbecue of een koud buffet. Of wellicht heeft u zelf een smakelijke suggestie. Als u van te voren even belt, zorgen wij dat alles naar wens is.

Café Ome Klaas

Al gezellig sinds 1780.

Langegracht 43, Maarssen. Tel.: 0346-561409.